

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. An sit licitum foeminis uti cestibus virorum? Et quid è contra? Ex p. 5.
tr. 7. r. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

quæ energica libidinis species ingeritur oculis spectantium, dicendum sit: etiam si enim ex intentione non fierent, cum ex obiecto rei, & infirmitate humana soleat istis libido moueri, iudicet, inquam, quomodo iste ornatu ab impudico possit separari, aut in iudicio Dei, & conscientie excusari: Et hæc omnia docet Marchant. *vbi supra*, quæ nimis, vt cor, plausibilia erunt nostro carissimo, & pio Patri Alberto.

9. Verum in Compendio Patris Layman edito Moguntia 1637. lib. 2. tract. 3. cap. 13. num. 11. Ita habetur: Mulier peccat mortaliter, si sciat aliquem lapsurum in mortale ob aspectum eius, & pulchritudinem luxu vestium; item si habitus eius sit torpis, & per se, ac directe ad libidinem prouocans; item si inducat morem nudo pectore incedendi, secus si sit modesta. Ita ibi, quod mihi placet.

RESOL. XII.

An femina Nobilis possit Choreas ducere, si timeat aliquem in particulari arrepturum occasionem peccandi? Ex p. 5. tr. 7. Ref. 25.

§. 1. **P**ro decisione huius casus adducam hic verba Hurtado de Mendoza in 2. 2. disp. 173. sect. 29. §. 319. *vbi sic ait*: Choreæ non sunt de se illicitæ: possunt enim honestissime duci etiam inter personas diuersorum sexuum, vt contingit in Principum anis, & Nobilium domibus; *vbi* Principes feminæ, & honestæ matronæ choreas ducunt, quin iuste possit eas aliquis damnare peccari. Vnde quando ipse honesto motu pedes referunt ad numeros, si timeant aliquem vage & confusè accepturum occasionem ruinæ, non tenentur abstinere ab illa actione quia ille timor est communis infinitis rebus, à quibus non propterea tenemur abstinere; nihil enim est, quo non abutatur hominum prauitas. Si verò aliqua femina pudenter timet aditare aliquem in particulari accepturum occasionem ruinæ, distinguendum est, si non potest, nisi incommodè abstinere à chorea, non tenetur abstinere. e. g. si femina prouocetur à viro nobili, qui in iniuriam referret, nisi femina prodeat; & aditantes habebunt occasionem male suspitionis, si verò commodè potest, tenetur abstinere, si alius peccat ex passione: si autem ex malitia, & potest sine aliquo incommodo id vitare, tenetur; at verò non tenetur se priuare oblectatione illa honesta, & communi aliis feminis propter alius malitiam, aliquando verò tenetur propter passionem. Malitia autem colligitur ex diuturnitate, passio enim non multum durat, sed ardet subito occasione aliqua de repente fomitem suggerente. Ita ille, & ego.

RESOL. XIII.

An sit licitum feminis uti vestibus virorum?
Et quid è contra? Ex part. 5. tract. 7. Ref. 32.

§. 1. **A**D hunc casum ita respondet Syluius in 2. 2. D. Thom. quest. 169. artic. 2. ad 3. *vbi sic ait*. Aduerte de se vitiosum esse, quòd mulier vtatur veste virili, aut è conuerso, partim quia per se indecens est quòd mulier mentiatur se virum, aut quòd vir mentiatur se mulierem: partim, quia talis commutatio est incentiuum concupiscentiæ, & præstat occasionem oculis libidinibus. Vide Ulem. Alexand. lib. 3. paragog. cap. 3. Non tamen ita est de se vitiosum, quasi sit per se, seu natura sua malum, sicut mendacium, fornicatio, & alia huiusmodi, sed quia

est de numero earum actionum, quæ absolute consideratæ deformitatem, seu inordinationem quamdam important, ac nihilominus circumstantiis quibusdam aduenientibus bonæ efficiuntur, de quarum numero S. Thom. quodl. 9. art. 15. dicit esse habere plures præbendas. Est ergo de se vitiosum, quia speciem mali habet, ac nisi per bonam aliquam circumstantiam iustificetur veri nominis, peccatum est. Hinc est quòd D. Thom. *presenti articulo*, scribit illam vestium sexui propriarum mutationem posse aliquando fieri absque peccato, veluti propter necessitatem, vel causa se occultandi ab hostibus, vel propter defectum alterius vestimenti, vel propter aliquid aliud huiusmodi. Si autem absque simili causa fiat solùm ex leuitate, & absit tam scandalum, quàm intentio periculùmque libidinis, peccatum erit veniale, mortale verò si sit intentio, vel periculum lasciuie, aut alioquin notabile scandalum. Hæc Syluius.

RESOL. XIV.

An sit licitum in diebus festis occupare puellas in faciendis Recamaturis?

Et quo deducitur, an pictura sit opus seruale? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 15.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Armilla *Sup. hoc lege Resoluciones postas in vlt. not. huius Ref.* *verb. festum, num. 21. Azorius part. 2. lib. 1. c. 27. q. 6. & nouissimè Author Casuum conscientie Bononiæ discussozum anno 1635. mense Martio, casu 2. vbi sic habetur*. Valde probabile est Cuium non peccare occupando suas puellas diebus festiuis in faciendis Recamaturis, vt artem addiscant: tum quia eas occupat in re quæ non est ita seruilis, vt sit omnino seruorum propria; sed est, quamuis mechanica, ita tamen nobilis, vt à qualibet libera, & ingenua persona absque seruitutis nota exerceri possit, & de facto multæ sunt nobiles femine, quæ huiusmodi arte delectantur, eamque sæpissimè frequentant, cum sit ars persimilis arti pingendi, quæ à pluribus non vulgaribus Doctoribus æstimatur ars liberalis, cum pingere nihil aliud sit quàm lineas ducere, colores apponere, ac dispositis artificiose coloribus figuras inducere, quæ hominem etiam liberum ac nobilem non dedecent. Tum quia non minus personæ in pingendo cum acu, quàm studiosi literarum in studendo quadam animi voluptate capiuntur, ac detinentur, quòd signum est artem istam, si non est omnino liberalis, certè ad liberalem valde accedere, quippè quæ ad animum recreandum instituta sit liberòque animo non indigna, vt est pictura, neque enim implicare videtur aliquibus idem opus esse seruile & non seruile variatis circumstantiis, vt de pictura refert Bonacina. Tum denique quia non minus licitum videtur diebus festis pingere acu quam penicillo: sed hoc à pluribus Doctoribus conceditur artis præsertim discendæ, temporis fallendi, & animi recreandi gratia. Ergo, &c.

2. Sed an hæc opinio sit probabilis remitto iudicio aliorum. Quòd verò argumenti à pictura ad Recamaturam possit procedere, patet apud Azorium *vbi supra*, & Castum Palaum tom. 2. tract. 9. punct. 6. num. 6. licet ipse *ibi* sentiat picturam esse opus seruile. Quòd verò excusentur puellæ laborantes in diebus festis ad vitandam otiositatem tenent Villalobos, Ioannes de la Cruz, Emmanuel Sà, quos ego citavi in 3. part. tract. 5. resolu. 8. quibus adde Marchantium in Resol. Doctor. Super Decalogum cap. 3. q. 2. Syluestrum *verb. Dominica quest. 5. conclus. 4.* & Ghilinum in summ. *ver. Festum n. 2. littera. 1.* licet Sanchez

Pro pictura inf. in Ref. 20 §. 1. ad medium.

Quæ nunc hæc sequetur, in §. Notandum est etiam hic